

Underlagsrapport till
ÖVERSIKTSPLAN 2010
för Uppsala kommun

SOCIOTOPKARTAN
för Uppsalas små tätorter

UPPSALA KOMMUNS KRANSORTER

Sammanfattning av sociotopsinventering 2009

Fritid- och naturkontoret, Uppsala kommun

Innehåll

SAMMANFATTANDE INTRYCK	1
ALMUNGE	4
BJÖRKLINGE	6
BÄLINGE	8
GUNSTA	10
GÅVSTA	12
JÄRLÅSA	14
KNUTBY	16
LÄNNA	18
LÖVSTALÖT	20
SKYTTORP	22
STORVRETA	24
VATTHOLMA	26
VÄNGE	28

SAMMANFATTANDE INTRYCK

Generellt

De orter som omfattats av Uppsala kommuns sociotopsinventering av kransorterna 2009 är: Almunge, Björklänge, Bälinge, Gunsta, Gånsta, Järlåsa, Knutby, Länna, Lövsälö, Skyttorp, Storvreta, Vattbolma och Vänge. Undersökningen har baserats på expertvärderingar med observationsprotokoll (se bilaga) och kompletterats med brukarundersökningar i fokusgrupper för Storvreta. Orterna omfattar tillsammans 1384 ha och hade 18 877 invånare (www.scb.se, 2005).

Hur ser orterna ut?

Uppsalas kransorter är generellt ganska lika. De är belägna i ett platt åkerlandskap med inslag av trädbevuxna moränkullar och större skogspartier och ligger ofta i direkt anslutning till eller runt omkring en större riksväg. Vissa av orterna saknar delvis eller helt koppling till en större skog.

Offentliga ytor

De offentliga ytorna domineras av grönytor såsom skogsdungar eller klippta gräsytor. De hårdgjorda ytor som upplevs offentliga är framförallt vägar och parkeringsplatser.

Grönytor på orterna är många och känns generellt väldigt värdefulla. Ytorna erbjuder nära natur och är värdefulla både som avskiljande och sammanlänkande ytor. Många av gräsytorerna är till synes oanvända och upplevs som mellanrum, men även dessa ytor fyller ett syfte som till exempel att skapa distans mellan trafikrum och bostadsområden. Grönytorerna, då speciellt de närliggande skogsområdena, kan också fylla en viktig funktion i att ”rama in” bostadsområdena, att skapa en starkare rumslighet i det större perspektivet. De är dessutom viktiga och välanvända som promenadstråk, genvägar och platser för naturlek.

Återkommande ”fenomen”

De närliggande skogsdungarna används dessvärre ofta för dumpning av trädgårdsavfall. På vissa platser tycks det vara en tyst överenskommelse var man dumpar sina kvistar och annat trädgårdsmaterial, på andra platser kan beteendet orsaka osämja mellan de boende på olika gator. ”Komposterna” skapar en skräpig känsla vilket på vissa platser tycks ha bidragit till att man dumpar även annat material såsom trä, metall och glas där. Detta drar ner trevnadskänslan och framkomligheten samtidigt som det orsakar otrygga lekmiljöer.

Ett annat återkommande fenomen är utdragna tomtgränser. Husägare ”tar över mark” genom att klippa lite extra gräsmatta, ställa ut studsmattor, anlägga kompost och/eller planteringar. Detta kan begränsa framkomligheten då marken upplevs privat och därför obekvämt att passera.

Att leka i skogen och bygga kojor är inget som är specifikt för Uppsalas kransorter. Däremot blir det oerhört tydligt hur viktiga även de allra minsta skogspartierna är för att stimulera barnens behov av att konstruera kojor och skapa i naturen.

Platsens användning och värden – sociotopskartering

Observationsprotokollet vi använt oss av har utgått från fem huvudområden; **lek, rofylldhet, uteaktivitet, mötesplats** och **kultur**. Protokollet togs fram i samarbete med företaget Spacescape i samband med sociotopskarteringen av Uppsala tätort och värdena är specifika för Uppsala. Här nedan följer en sammanställning av våra iakttagelser inom respektive område.

Lek

På orterna sker såväl *park och naturlek* som *lekplatslek*. Lekplatserna är ofta eftersatta och slitna, även om vissa undantag finns. De flest har haft få eller inga besökare vid tiden för observationen, vilken skedde dagtid i september. I skogsdungar, oavsett storlek, finns nästan alltid tydliga tecken på naturlek. Man ser ofta byggda kojor av olika modeller och storlekar. Bitvis är marken väl trampad och de nedersta grenarna på träden bortnötta.

Rofylldhet

Under rofylldhet har flera olika värden vägts in; *ro*, *grönska*, *skogskänsla*, *vattenkontakt* och *utblick*. Huruvida en plats är rofylld eller inte har ibland varit svårt att bedöma. För att uppfylla värdet *ro* ska platsen ligga minst 100 m från vältrafikerad huvudväg eller gata. Under kategorin *grönska* faller grönskande rum såväl som de flesta skogsområden in, något som utgör stommen för grönstrukturen på alla orter. För att uppnå värdet *skogskänsla* ska området vara minst 10 ha. Skogsområden i den storleksordningen är sällsynta i kransorternas centrala delar, men kan ibland finnas i dess ytterområden. *Vattenkontakten* är sällsynt på samtliga orter, endast Vattholma, Björklinge, Skyttorp, Länna, Alumunge och Storvreta har platser där man kan komma i kontakt med vatten. Björklinge är den enda med en badplats med tjänligt vatten. Järlåsa har sjöar på båda sidor om samhället men ingen i direkt anslutning till ortens bebyggelse. Detsamma gäller för Länna och Almunge, där enskilda har sjötomt men i ortens centrala delar är vattenkontakten knappt märkbar. I anslutning till Fyrisån i Skyttorp, Vattholma och Storvreta finns badplatser, tyvärr är vattnet idag otjänligt för bad. I Vänge och Lövstalöt finns visuell kontakt med vatten i form av en å eller liknande som rinner genom orten. Dessvärre är vattenkontakten i stort sett obefintlig då vattnet är mycket eller helt otillgängligt. Orterna erbjuder få platser för *utblick* då landskapet generellt är väldigt platt. På de ställen där landskapet är öppet och på befintliga höjder erbjuds ändå viss utblick över det vidsträckta åkerlandskapet. Platser i närheten av Fyrisån kan på vissa ställen också erbjuda utblickar.

Uteaktivitet

Inom uteaktivitet har vi tittat på *promenad*, *bollsport*, *sällskapslek*, *vintersport* och *bad*. En av kransorternas styrkor är just närheten till friluftsliv. De flesta orter har motionsspår och många av dessa vinterprepareras. De orter som ligger i nära anslutning till skog har även natursköna stigar/leder att vandra eller rasta hunden på. Uteaktivitet är en form av rekreation, men begreppet innebär också återhämtning, att exempelvis njuta av naturen stillasittande på en bänk.

För värdet *promenad* ska området vara större än 5 ha. I verkligheten upplever vi att områdena för promenad ofta består av flera mindre områden av skogspartier eller andra grönytor. Områdena binds ihop med hjälp av GC-vägar och upptrampade stigar till promenadslingor som nyttjas av de boende i närområdet. Samtliga orter har en eller flera ytor för *bollsport*. Det kan vara allt från en idrottsplats till en mindre klippt gräsyta som lockar till exempelvis fotbollsspel. Samtliga orter har en idrottsplats, de ligger inte alltid i ortens centrala delar men inom ett rimligt avstånd. Idrottsplatserna är generellt välskötta och har tydlig skyltning så att man hittar dem lätt. I anslutning till idrottsplatserna ligger ofta ortens motionsspår, till dessa är det sällan välskyltat och man hittar dem bara om man vet var man ska leta. Motionsspåren används som rekreations- såväl som motionsslingor för alla åldrar. Spåren sköts ofta av den lokala idrottsföreningen och sköteselnivå och skick varierar stort. Platser som används för brännboll, frisbee och andra lekar som kräver ”en större öppen gräsyta” kategoriseras som *sällskapslek*. Tillgången på stora klippta gräsytor är ofta god, men de kan ibland ligga en bit bort. Det är sällan fotbollsplaner som används till denna typ av lek, utan oftare de klippta ytorna för spontanidrott. Under *vintersport* räknas aktiviteter som pulka- och utförsåkning, längdskidor och skridskor in. Det kan vara de anlagda kullarna i parken eller naturliga backar som vintertid används av stora och små. Pulkabackar är en av de absolut vanligast förekommande aktiviteterna under vintersport. Även om exempelvis skridskoåkning förekommer på de platser där möjlighet ges (ex. Storvreta) I fokusgrupperna framkom önskemål om fler isar, något som kommunen idag inte erbjuder utan är upp till idrottsföreningar och andra aktörer att erbjuda. Vinterpreparation sker av nästan alla orters motionsspår (Länna undantaget), när vädret tillåter. Storvreta satsar stort på vintersport medan andra, som exempelvis Länna, istället hänvisar till närliggande spår. Den aktivitet som är ovanligast är *bad*. Inom Uppsala kommuns kransorter finns en badplats inom kransorterna: Björklingebadet. Länna, Almunge och Järlåsa har närhet till sjöar med badplatser inom några kilometer.

Mötesplats

Mötesplatser kan ha många olika funktioner, i undersökningen har vi utgått från kategorierna *picknick*, *folklin*, *evenemang* och *hänga*. *Picknick* innefattar platser som används för picknick men också för grillning och exempelvis solbad. Vissa platser bjuder tydligt in till aktiviteter av dessa slag medan andra är svårare att läsa av. De grillplatser vi noterat på våra besök har alla visat tydliga tecken på användning. *Folklin* eller en ”plats som myllrar av olika människor” har varit svårt att hitta på de orter vi besökt. Detta beror nog till stor del på att få av orterna har ett tydligt definierat centrum eller andra naturliga mötesplatser med

sittmöbler eller liknande, där människor kan uppehålla sig. Samtliga orter har dock en idrottsplats, eller åtminstone en fotbollsplan, där olika *evenemang* anordnas. Det kan vara firande av valborg eller midsommar, men också idrottsevenemang. På alla orter finns en kyrka som troligtvis fungerar eller har fungerat som en samlingsplats för invånarna. Idag känns det dock inte som en lika naturlig plats att mötas på. En mötesplats för att *hänga* är en samlingsplats för i huvudsak ungdomar. Detta är platser som ibland är svåra att lokalisera som besökare på platsen. En plats där man hänger kan vara en park med bänkar eller med hemmasnickrade skatehopp. Den kan vara väl tydlig eller undanskymd och skyddad. Dessvärre är ungdomshänget ofta associerat med förstörelse och vandalism, något som varit förekommande på vissa av orterna. En möjlig anledning till detta beteende kan vara bristen på andra aktiviteter. Ungdomarna saknar platser som är "deras", såsom ungdomsgårdar eller andra aktivitetsplatser exempelvis skateparker.

Kultur

Under kultur finns *trädgårdskänsla*, *naturupplevelser*, *djurhållning* samt *kulturb historia*. På kransorternas offentliga platser upplevs sällan någon av dessa kvaliteter. Det är få offentliga platser som har sommarblomsplanteringar eller trädgård nog att upplevas ha *trädgårdskänsla*. Det finns däremot generellt sett många privata trädgårdar i de villaområden som utgör boendeformen på de flesta orter. Viss mån av *naturupplevelser* finns i beteshävdade kulturmarker, torrbackar och liknande, men huruvida dessa används för naturpedagogik är ofta svårt att avgöra. Den *djurhållning* som sker, sker ofta på platser som känns privata. Synliga *kulturb historiska* värden finns det något fler av. Flera av orterna har vackra kyrkor med gamla anor, utöver detta finns områden med fornlämningar

Områden utan värden

Det finns vissa offentliga platser som inte fått några värden i karteringen. Det kan vara klippta gräsytor i refuger, mellan GC-väg och gator etc. Även om platserna inte har något tydligt socialt värde finns ett värde i mellanrummet och den funktion platsen har som transportväg eller plats för spontana möten och de kan därför vara viktiga att bevara.

Generella utvecklingsmöjligheter

- Centrumkänsla – det är inte alla orter som är stora nog för ett centrum med all önskvärd service. Däremot skulle tydligt definierade områden kunna hjälpa till att skapa en levande landsbygd, där orten man bor på blir mer än bara en "sovort" – en plats där man kan leva ett aktivt liv.
- Det finns få planerade utrymmen för *häng* – det spontana hänget kommer alltid att vara attraktivt och viktigt för ungdomar. Däremot är det viktigt att de har en plats som är deras – där det finns utrymme för aktivitet och möten unga emellan.
- Tillgänglighet är en återkommande fråga. Målet måste vara att de grönområden som finns ska vara tillgängliga för så många som möjligt. Det måste finnas platser där alla brukarkategorier kan tillgodose sig behovet av rekreation. Det kan vara tillgängliga grönytor runt knuten, men också något längre utflyktsmål.
- Vid exploatering är det viktigt att visa hänsyn till omgivningen. För att bibehålla de karaktärer orterna besitter är det viktigt att inte bygga för homogena bostadsområden eller förtäta utan eftertanke. Exploatering av orterna kan samtidigt innebära stora möjligheter att tillföra kvaliteter som saknas till orten, såsom en starkare centrumkänsla, arbetsmöjligheter – skapa en mer aktiv ort.
- Praktiska åtgärder som att sätta upp fler papperskorgar, erbjuda fler sitt- och grillplatser samt platser där brukarna kan samlas på är relativt små insatser som skulle betyda mycket.

ALMUNGE

Invånare: 691 (2005)

Area: 77 ha

Hur ser orten ut?

Orten ligger vid riksväg 282 och vägskälet vid väg 273. Vägarna delar av orten och de flesta av Almunges målpunkter ligger längs väg 282. Almunge är gles bebyggd med några områden av tätare och mer likartad villabebyggelse. Merparten av bebyggelsen ligger i Almunges västra delar tillsammans med stationen för Lennakatten, mataffär och en restaurang. Skolorrådet ligger tillsammans med kyrkan och motionsspåret i den sydöstra delen. Det finns gott om grönområden såsom trädgångar mellan villaområden samt åker- och ängsmark i omedelbar närhet till bebyggelsen.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

De offentliga ytorna utgörs i huvudsak av grönytor. De hårdgjorda ytor som känns offentliga är framförallt GC-stråk, vägar och parkeringsplatser. Skolbyggnaderna ligger samlade och bildar tillsammans en stor skolgård. Området är till stor del asfalterat men stora uppväxta träd gör så att platsen ändå upplevs grönskande.

Hur uppfattas generellt nivån på grönyterna? Skötsel, slitage etc.

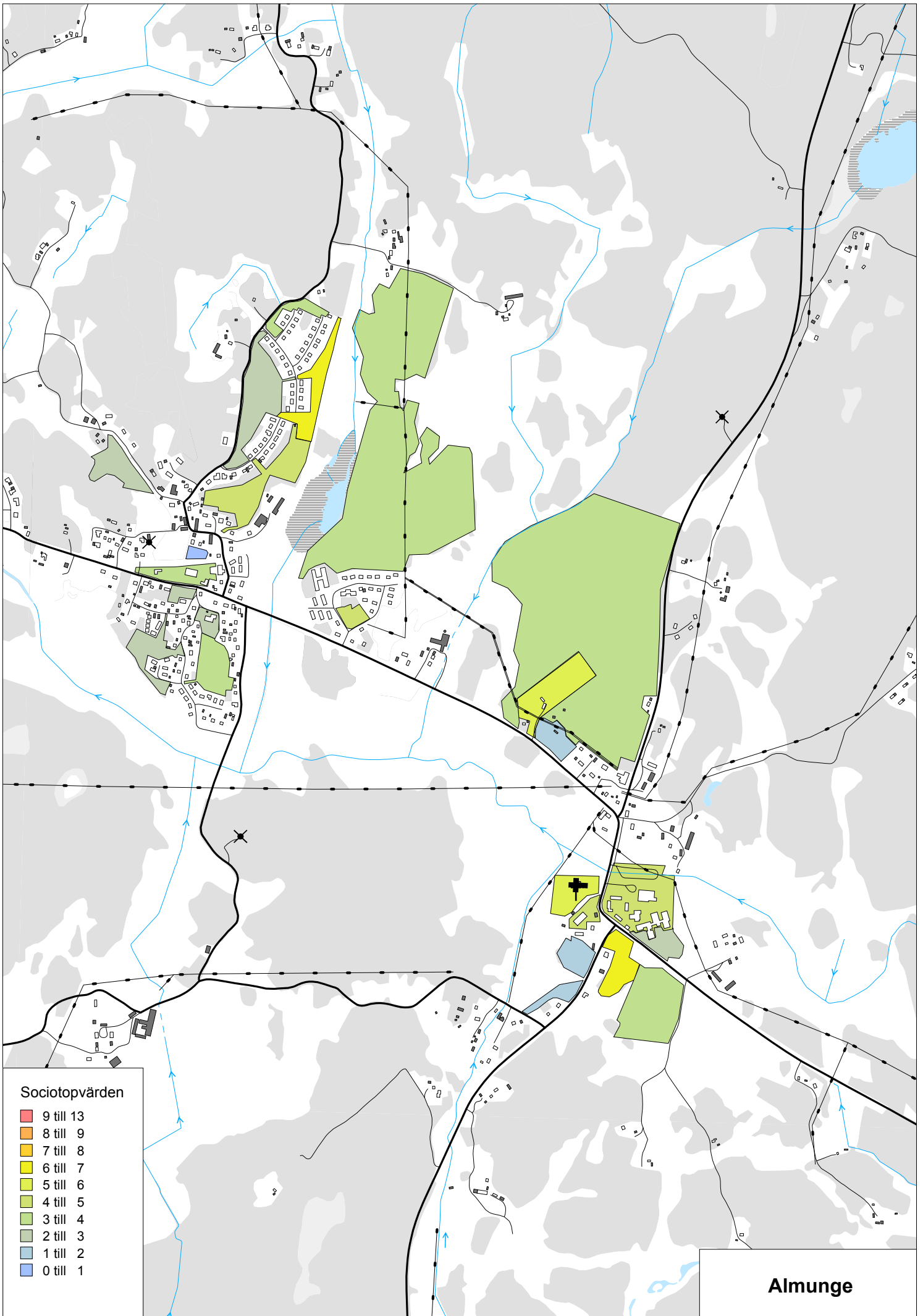
Grönyterna utgörs framförallt av större dungar med blandade träd, som ett stycke sparad skog. Många av dungarna ligger på moränkullar med stora stenblock och stenhällar. Generellt känns grönyterna trivsamma och väl använda till naturlek, rastning av hundar och/eller promenad. Ytorna består framförallt av friväxande buskar och träd men det finns även en del klippta gräsytor. I centrum, bakom mataffären, ligger en igenväxt och tämligen dåligt skött minigolfbana. Den drar ner intrycket av det som skulle kunna vara ett centrum för orten.

Brister – vilka åtgärder behöver vidtas?

- Ett tydligare och mer trivsamt centrum skulle definiera Almunge, idag upplevs orten splittrad.
- Övergångsstället mellan skolorrådet och motionsspåret (östra Almunge) är otydligt markerat och upplevs trafikfarligt.
- Skyltning till motionsspåret saknas.
- Strövområden med stigar och liknande saknas
- Vissa av ortens kommunala grönområden är svårtillgängliga, de anslutningar som finns till exempelvis gatorna är ibland igenväxta.

Styrkor – vilka befintliga tillgångar bör bevaras?

- Almunge har något av en pittoresk och lite lantlig känsla med många individuella hus och trädgårdar. Vid exploatering bör man ta hänsyn till Almunges karaktär och inte bygga för homogent och tätt.
- De grönområden som finns, kan de utvecklas till bra rekreativområden?
- Närhet till sjöar, kan det lyftas fram?

Sociotopvärden

- 9 till 13
- 8 till 9
- 7 till 8
- 6 till 7
- 5 till 6
- 4 till 5
- 3 till 4
- 2 till 3
- 1 till 2
- 0 till 1

Almunge

BJÖRKLINGE

Invånare: 3186 (2005) (I Björklingeområdet bor drygt 5000 personer)

Area: 273 ha

Hur ser orten ut?

Björklinge är en av Uppsalas största kransorter och ligger längs med riksväg 600 (gamla E4an). Bebyggelsen är tätast kring vägen och glesas ut mot omgivande åkerlandskap. Orten har många grönytor insprängda mellan villaområdena, ofta dungar med blandskog. Det finns nära tillgång till större skogsområden i nästan alla delar av Björklinge. Orten är en av få i Uppsalatrakten som har tillgång till vatten och badplats. Bebyggelsen består av en hel del tätare villabebyggelse, som ser ut att vara byggt framförallt mellan 70-90-talet. Det finns också äldre bebyggelse i form av fristående villor.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

De offentliga ytorna består framförallt av grönområden. Det finns många dungar med blandade trädslag mellan villaområdena, även en hel del stora, klippta gräsytor. I området väster om väg 600 finns en åsrygg som går genom bostadsområdena och skapar en grön länk genom orten.

Hur uppfattas generellt nivån på grönyterna? Skötsel, slitage etc.

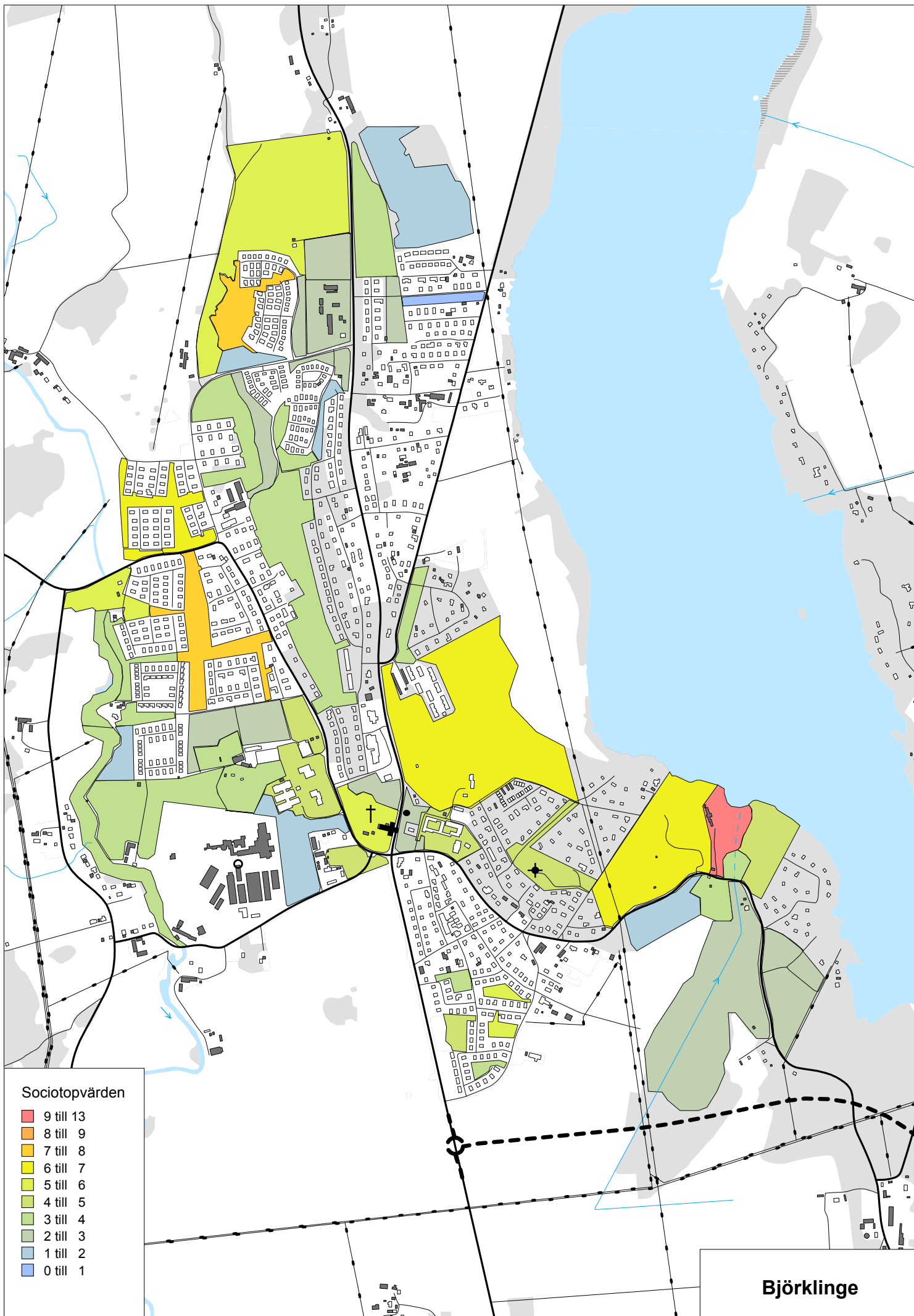
Grönyterna upplevs som välanvända men inte slitna, med mycket naturlek och stigar i dungarna. På sina ställen har privatpersoner ”tagit över” offentlig mark genom att till exempel. slänga ut trädgårdsavfall i dungar bakom tomten eller genom att ställa ut lekredskap och klippa gräset på allmänna gräsytor i anslutning till tomten.

Brister – vilka åtgärder behöver vidtas?

- ”Centrum” skulle må bra av en upprustning, området saknar karaktär och fungerar inte som den naturliga mötesplats det borde vara/skulle kunna vara.
- Det finns få planerade utrymmen för ”häng”

Styrkor – vilka befintliga tillgångar bör bevaras?

- Vattenkontakten skulle kunna förstärkas. Ån som slingrar sig genom Björklinges västra delar skulle kunna bli ett värdefullt rekreationsstråk men är idag igenväxt och nås bara på enstaka ställen. Bitvis känns den även privatiserad då människor ”dragit ut” sina tomter ner mot ån.
- Värdefull skog gör mycket för orten och bör bevaras för invånarnas rekreation.

BÄLINGE

Invånare: 2166

Area: 123 ha

Hur ser orten ut?

Bälinge är en relativt sammanhållen ort som ligger som en ö i det omgivande åkerlandskapet. Bälinge är platt med några inslag av trädbevuxna moränkullar med större sten/klippblock. Det finns många villaområden med likartade hus i Bälinge. Många av dem är från 70-80-talet men några är nyare, bland annat ett område i norra, samt västra, Bälinge där nybyggnation pågår. Orten känns i huvudsak som en "sovort" där människor bor men inte arbetar eller roar sig. Det finns få naturliga samlingspunkter och "centrum" är slitet, oattraktivt och behöver en uppfräschning.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

Många dungar med blandade träd, framförallt barr. Några klippta gräsytor. Området kring centrum består i princip enbart av hårdgjorda ytor. I övrigt finns få hårdgjorda ytor förutom vägar och parkeringar.

Hur uppfattas generellt nivån på grönyterna? Skötsel, slitage etc.

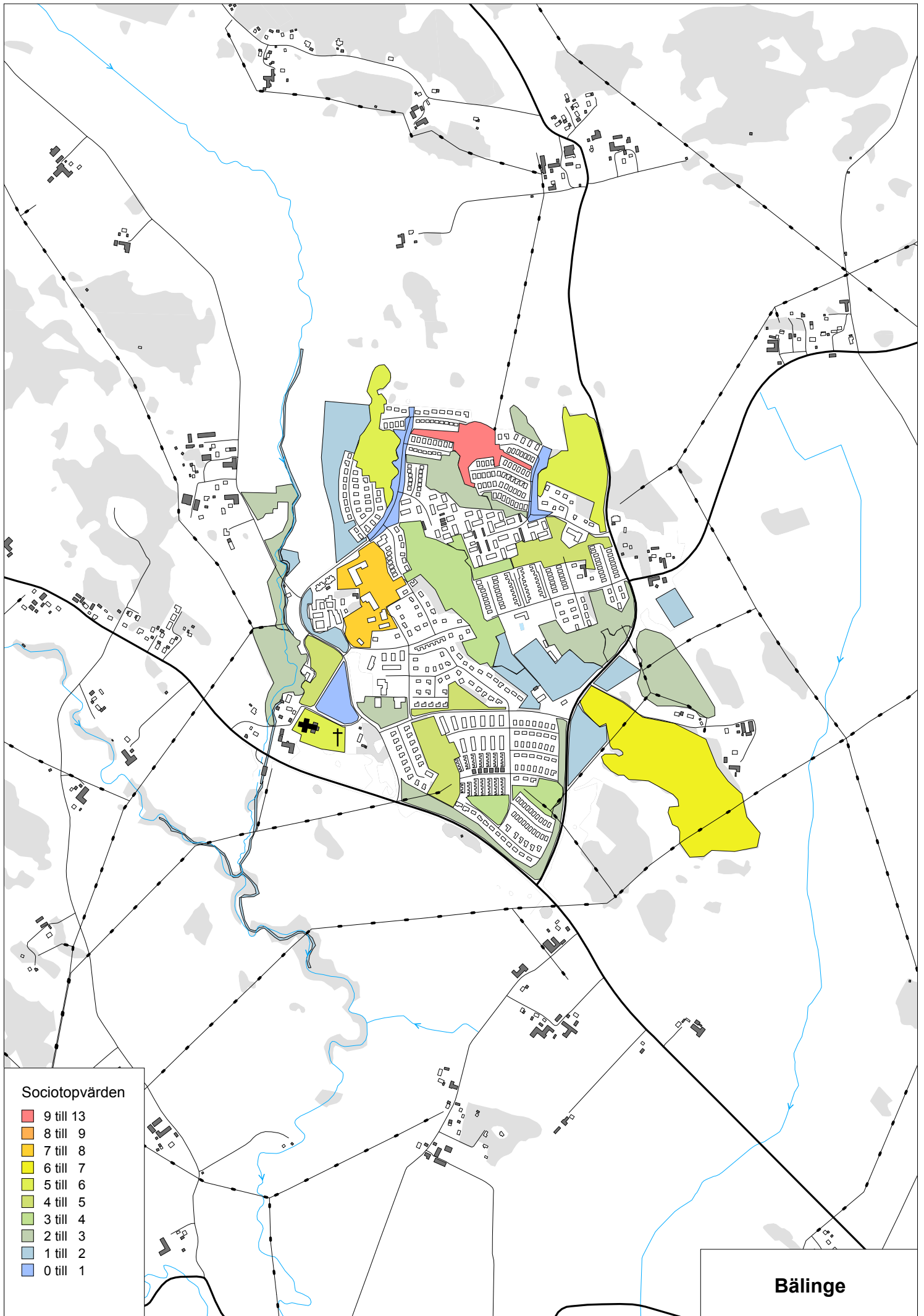
Grönyterna, då speciellt gräsyterna, upplevs välskötta. Några av skogsdungarna med naturlek och stigar har en del avvercade träd som ligger kvar. Grusytorna kring två av lekplatserna är dåligt skötta och bevuxna med ogräs. Bälinge saknar anslutning - gröna korridorer - till större skogsområden.

Brister – vilka åtgärder behöver vidtas?

- Centrum behöver definieras och fräschas upp. Något som skulle skapa en naturlig samlingsplats där utrymme skulle kunna ges för "Folkliv"
- Cykelväg in till Uppsala skulle göra orten mer tillgänglig.

Styrkor – vilka befintliga tillgångar bör bevaras?

- Vissa av grönområdena upplevs som mellanrum och utnyttjas sparsamt, de är ändå värdefulla just som mellanrum och fungerar som övergångszoner mellan olika sociotoper.
- De dungar som finns bör bevaras då de skapar plats för naturlek, rumslighet och skiljer av i ett annars väldigt platt landskap.

Bälinge

GUNSTA

Invånare: 371 (2005)

Area: 30 ha

Hur ser orten ut?

Orten ligger i huvudsak på den södra sidan om riksväg 282 och upplevs liten och koncentrerad. En viss centrumkänsla finns vid Gunsta krog där ombyggnation skedde vid tiden för besöket. Längst i väster ligger Funbo plantskola, den bidrar till att skapa liv på en ort som annars skulle upplevas som ganska sömnig. Närheten till den relativt vältrafikerade riksväg 282 utsätter orten för bullerstörningar.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

Det finns relativt få offentliga ytor i Gunsta. Ett mindre område med skog där viss lek förekommer samt en lekplats i mitten av ett villaområde i den östra delen. Det finns också en mindre kil med träd och buskar längs med väg 282 väster om "centrum".

Hur uppfattas generellt nivån på grönyterna? Skötsel, slitage etc.

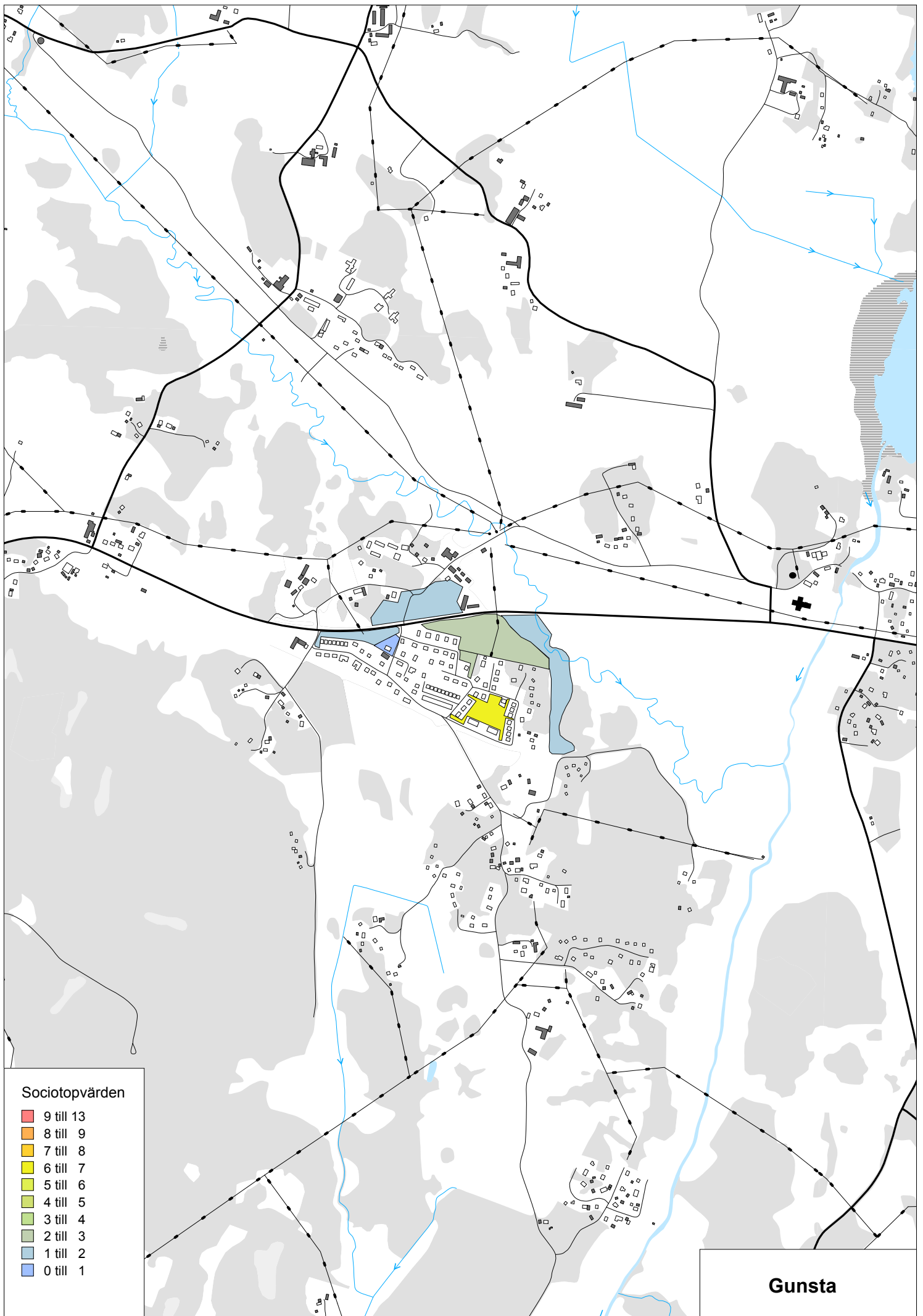
Grönyterna är få och känns normalt skötta. Grusplanen är på väg att växa igen, men om detta beror på att den inte används eller dålig skötsel är oklart.

Brister – vilka åtgärder behöver vidtas?

- Orten är bullerstörd, plantering av träd längs vägen skulle troligtvis hjälpa till att visuellt minska upplevelsen av buller.
- Kontakt med större grönområden/skog saknas på den södra sidan, kan områden norr om vägen användas för närrecreation? Behövs isåfall nya övergångsställen för en säkrare trafikmiljö?
- Det kommunalt ägda skogspartiet i de östra delarna är otillgängligt.

Styrkor – vilka befintliga tillgångar bör bevaras?

- Då orten är aktuell för exploatering är "centrum"-området viktigt att definiera, att skapa en naturlig samlingsplats.
- Det är viktigt att bevara de få offentliga grönytor som finns och utveckla grönstrukturen ytterligare.
- Bevara de områden för närrecreation som finns, samt öka tillgängligheten.

GÅVSTA

Invånare: 398 (2005)

Area: 37 ha

Hur ser orten ut?

Gävsta är ett litet samhälle bestående av villaområden med likartade hus och några områden med mer individuell bebyggelse. Orten ligger söder om länsväg 288 och längs med länsväg 656. Orten omges i huvudsak av åkerlandskap. Rasbo kyrka, skolområdet, sporthall/samlingslokal och äldreboende ligger ganska samlad i Gävstas norra del och bostadshusen ligger mer samlade i söder.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

Det finns få offentliga ytor men de ytor som finns är klippta gräsytor, bollplan och skogsområden.

Hur uppfattas generellt nivån på grönyterna? Skötsel, slitage etc.

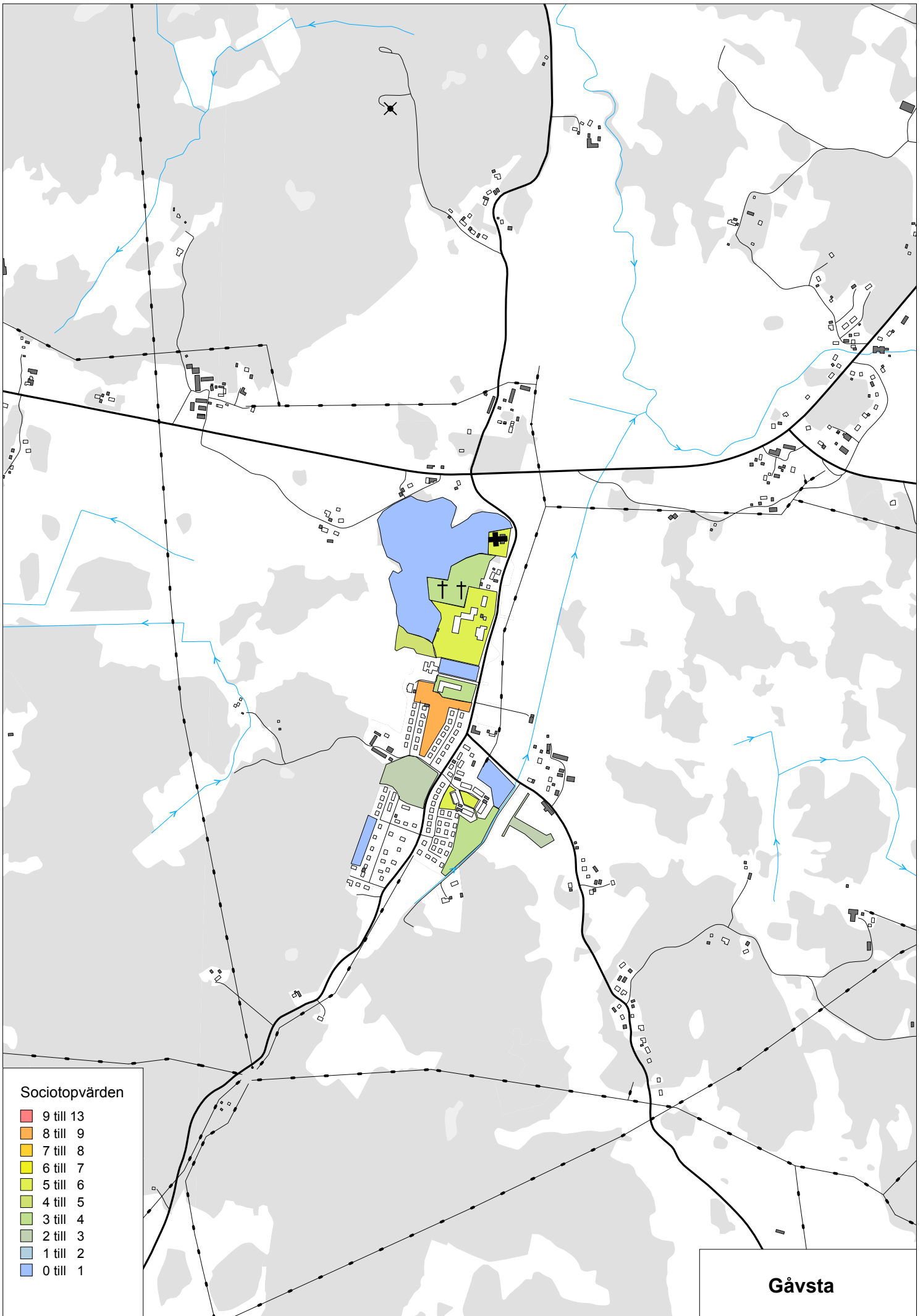
Skötselnivån upplevs okej. Den stora gräsytan med lekplats och bollspel hade dock väldigt högt gräs, men det kan bero på att besöket skedde sent i september när säsongen börjat knoppas av.

Brister – vilka åtgärder behöver vidtas?

- Att kyrkogården ligger i direkt anslutning till skolgården känns lite skumt. (Om man går till kyrkogården för att t.ex. finna lugn och ro kan det vara svårt om skolan har rast vid samma tidpunkt.) – hur minskar man ”bullret”?
- Orten saknar ett centrum – en mötesplats skulle stärka ortens karaktär, samtidigt är den så pass liten att det kan vara svårt att få ett fungerande centrum.

Styrkor – vilka befintliga tillgångar bör bevaras?

- Skogen är viktig för orten. Den sammanhållna skogen lämpar sig för exempelvis promenader, då det vidsträckt åkerlandskapet ofta är utsatt för vind.
- De få grönytor som finns är viktiga att bevara och utveckla

Sociotopvärden

- 9 till 13
- 8 till 9
- 7 till 8
- 6 till 7
- 5 till 6
- 4 till 5
- 3 till 4
- 2 till 3
- 1 till 2
- 0 till 1

Gävsta

JÄRLÅSA

Invånare: 451 (2005)

Area: 57 ha

Hur ser orten ut?

Järlåsa ligger centrerat kring riksväg 72, orten är liten, ganska kompakt och har en viss lantlig känsla. Järnvägen passerar genom orten men har inget stopp. Bebyggelsen består framförallt av fristående villor men också områden med likartade villor.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

De offentliga ytorna är få och utgörs i huvudsak av skogsdungar.

Hur uppfattas generellt nivån på grönyterna? Skötsel, slitage etc.

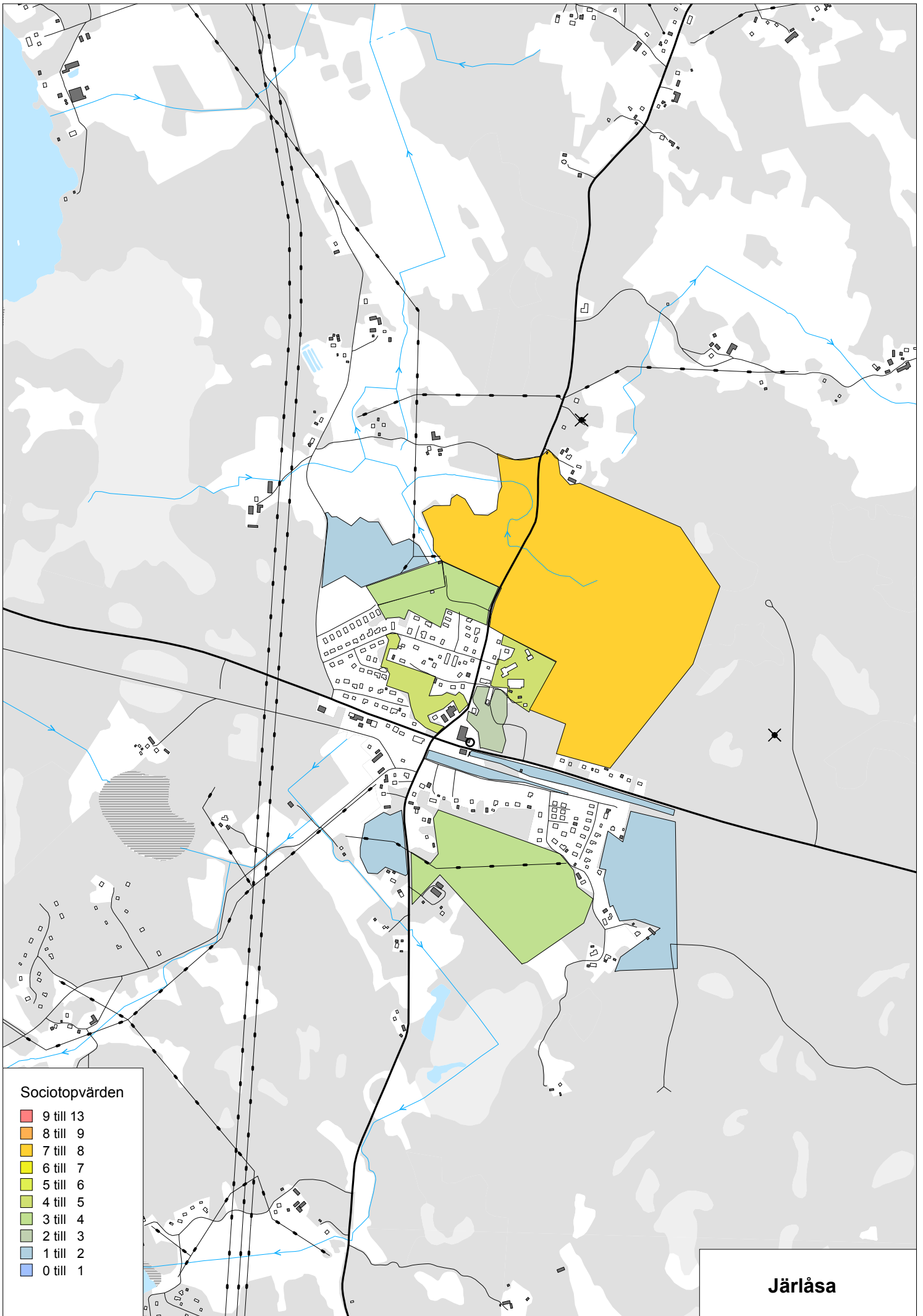
Nivån känns bra, områdena längs med järnvägen består dock till stor del av sly och känns tämligen oinspirerande.

Brister – vilka åtgärder behöver vidtas?

- Vägen genom samhället är vältrafikerad – tydliga och säkra övergångar saknas.
- Järlåsa är en plats många bara kör igenom och förbi. Att skapa någonting som både dämpar trafikanternas hastighet såväl som fångar de förbipasserande uppmärksamhet skulle kunna få fler att stanna där och komma ihåg Järlåsa.
- Det kommunalt ägda skogspartiet i de östra delarna är otillgängligt. Sker någon skötsel?

Styrkor – vilka befintliga tillgångar bör bevaras?

- Om man stannar till i Järlåsa och ger sig in bland bebyggelsen så finner man en ganska trivsamt ort med många individuella hus och trädgårdar. Vid exploatering bör Järlåsas karaktär tas till vara.
- Orten har närhet till vatten och skog – kan dessa faktorer göras mer tillgängliga?
- Järnvägen har en övergång med bommar, skulle en viadukt kunna bli aktuell? Och kanske till och med en station om orten skulle växa.

KNUTBY

Invånare: 534 (2005)

Area: 55 ha

Hur ser orten ut?

Knutby ligger längs med riksväg 282. Orten breder i huvudsak ut sig norr om vägen, där den större delen villabebyggelse samt skolan ligger. Söder om vägen ligger Knutby kyrka, en mataffär och ett område med lägenhetshus. Knutby ”centrum” utgörs av mataffären och en bensinstation. Där finns också en brandstation och ett välskött område med hembygdsgårdskaraktär. Villabebyggelsen ligger i huvudsak i två områden byggda under ungefär samma tidsperiod (70-90-tal) norr om centrum. Ytterligare en bit norrut ligger Knutby IP, en välskött anläggning med fotbollsplaner och motionsspår.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

De offentliga ytorna utgörs till stor del av grönområden. Det är i huvudsak skogsområden men också några få klippta gräsytor.

Hur uppfattas generellt nivån på grönyterna? Skötsel, slitage etc.

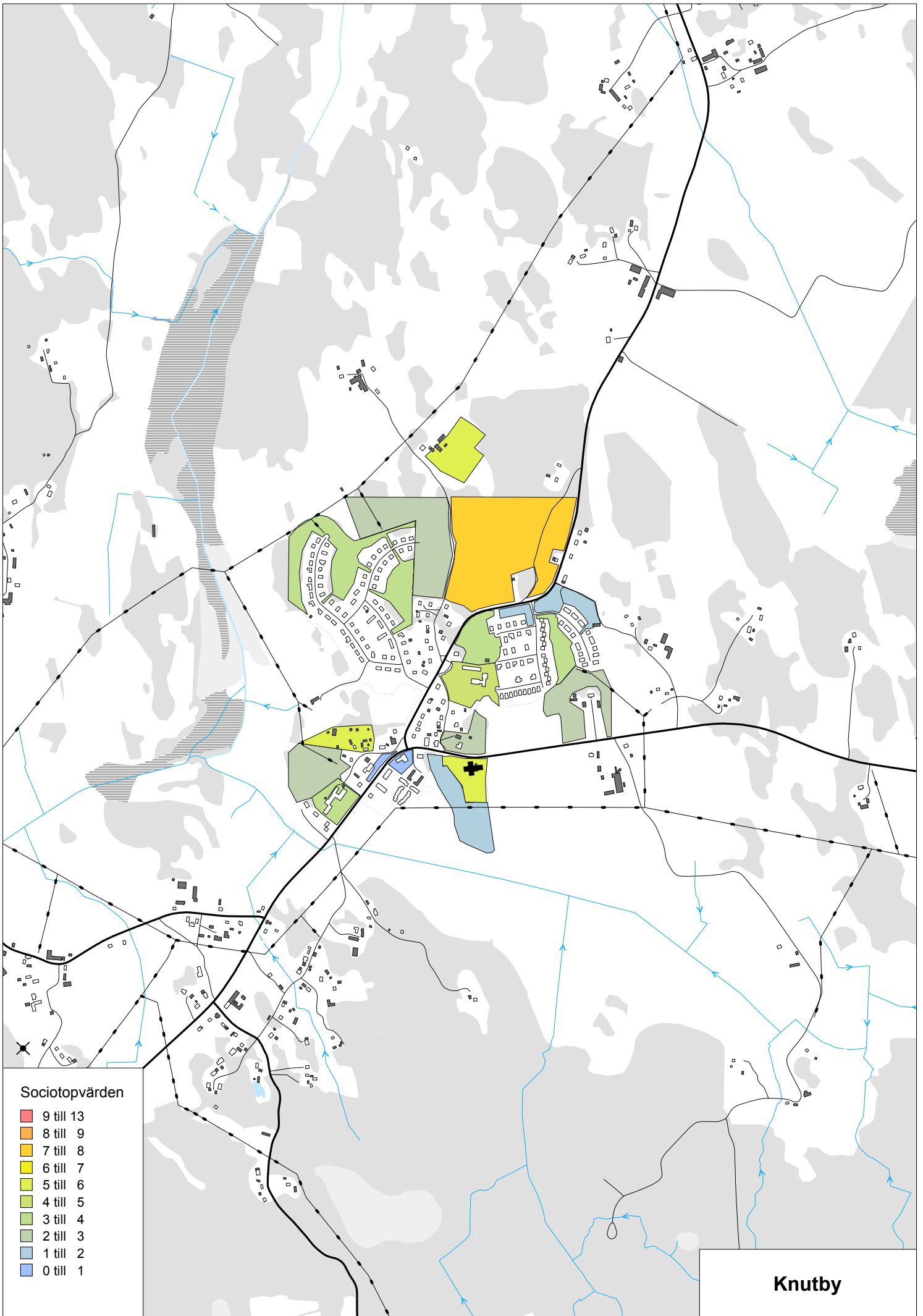
Okej, skötselnivån känns rimlig. Orten har inga områden som upplevs särskilt skötselintensiva.

Brister – vilka åtgärder behöver vidtas?

- Centrum är slitet och området skulle behöva en uppfräschning.

Styrkor – vilka befintliga tillgångar bör bevaras?

- Det är viktigt att de offentliga grönytor som finns kvar bevaras, de utgör viktiga ytor för bland annat lek och annan rekreation. Särskilt området kring motionsspåret upplevs värdefullt.

LÄNNA

Invånare: 698 (2005)

Area: 95 ha

Hur ser orten ut?

Länna ligger längs väg 282 och Lennakattens spår. Villaområdena brer ut sig norr om vägen och ser ut att vara byggda under 70-90-tal. Skogsområdena i norr ramar in villabebyggelsen och topografin har tagits hänsyn till i byggandet. Söder om vägen är husen av äldre karaktär och ser ut att vara gamla bruksbostäder och finare villor. Det gamla järnbruket lades ner 1905 och hyser idag viss affärsverksamhet. I den östra delen ligger en mack med närköp. Centrum känns odefinierat.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

De offentliga ytorna är till stor del skogsområden i anslutning till och emellan bebyggelse. Det finns några få ytor med klippt gräs (främst i de östra delarna)

Hur uppfattas generellt nivån på grönyterna? Skötsel, slitage etc.

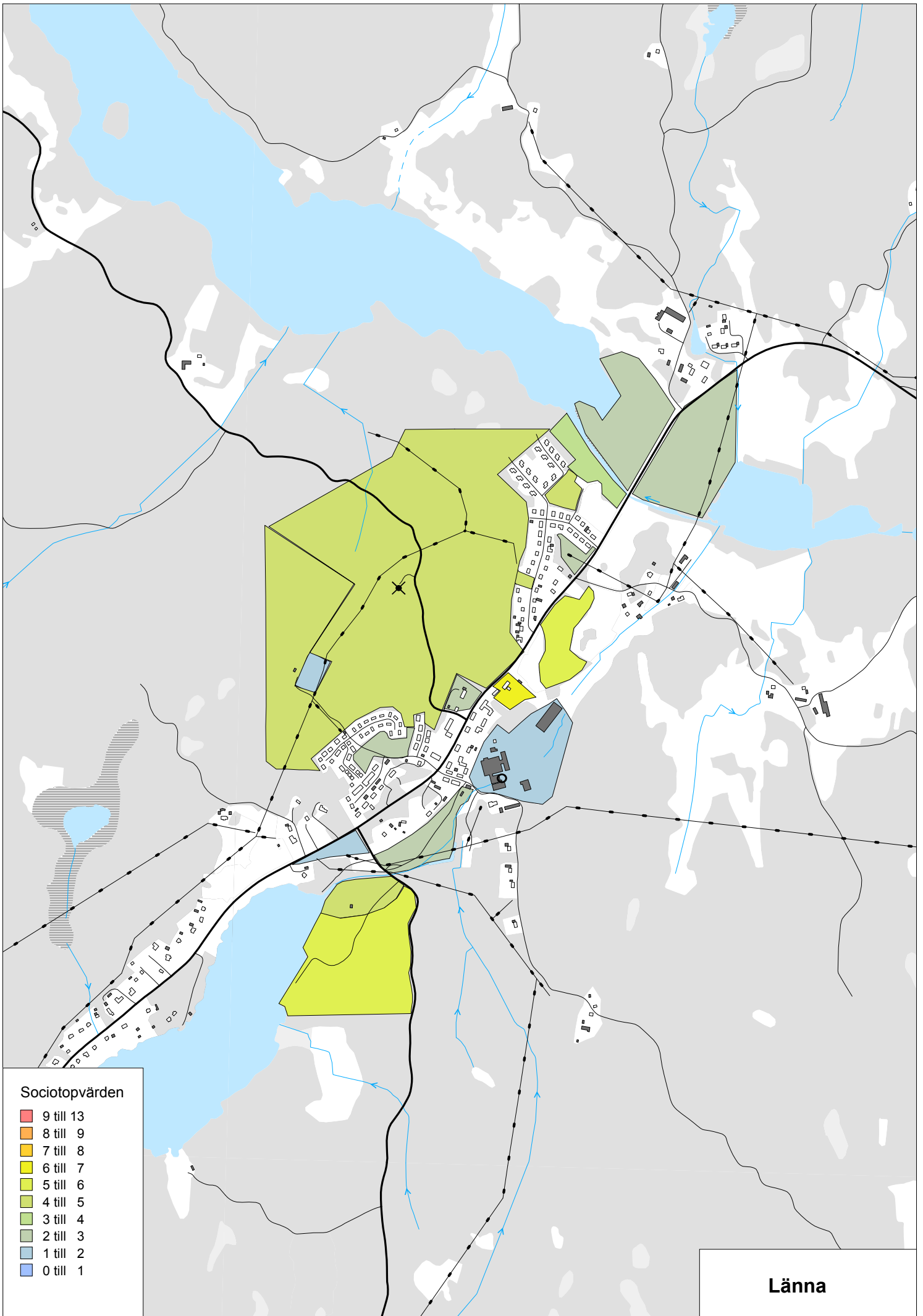
Ytorna är välskötta. Då vissa av skogsområdena är svårtillgängliga är det svårt att säga vilken skötselnivå som finns på dessa, det upplevs dock inte som att de sköts särskilt aktivt.

Brister – vilka åtgärder behöver vidtas?

- Att definiera ett centrum skulle skapa en naturlig mötesplats idag saknas ett tydligt centrum.

Styrkor – vilka befintliga tillgångar bör bevaras?

- Närheten till skog, natur och vatten är viktiga och kan utvecklas
- Den folketspark-liknande Koppshagen är en viktig plats för evenemang.

Sociotopvärden

- 9 till 13
- 8 till 9
- 7 till 8
- 6 till 7
- 5 till 6
- 4 till 5
- 3 till 4
- 2 till 3
- 1 till 2
- 0 till 1

Länna

LÖVSTALÖT

Invånare: 982 (2005)

Area: 69 ha

Hur ser orten ut?

Lövstalöt ligger längs med den västra sidan av riksväg 600 (gamla E4). Det känns som en ”sovort” där människor bor men få arbetar. Bebyggelsen utgörs i huvudsak av enplansvillor från 60-talet men också radhus från 80-talet samt nybyggda en och en halv-plansvillor finns. Orten upplevs ganska platt. I de västra delarna håller ett nytt område på att anläggas, infrastrukturen står färdig och väntar på att husen ska byggas (ca 100 st). I anslutning till detta har också nya parkliknande områden anlagts och vallar med växtlighet planterats.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

De offentliga ytorna utgörs till stor del av klippta gräsytor med några planterade träd mellan villaområdena. Det finns en större lekplats i anslutning till den nu rivna skolbyggnaden. Där finns också en större gräsplan för fotboll. Ett par mindre skogsdungar finns på orten.

Hur uppfattas generellt nivån på grönyterna? Skötsel, slitage etc.

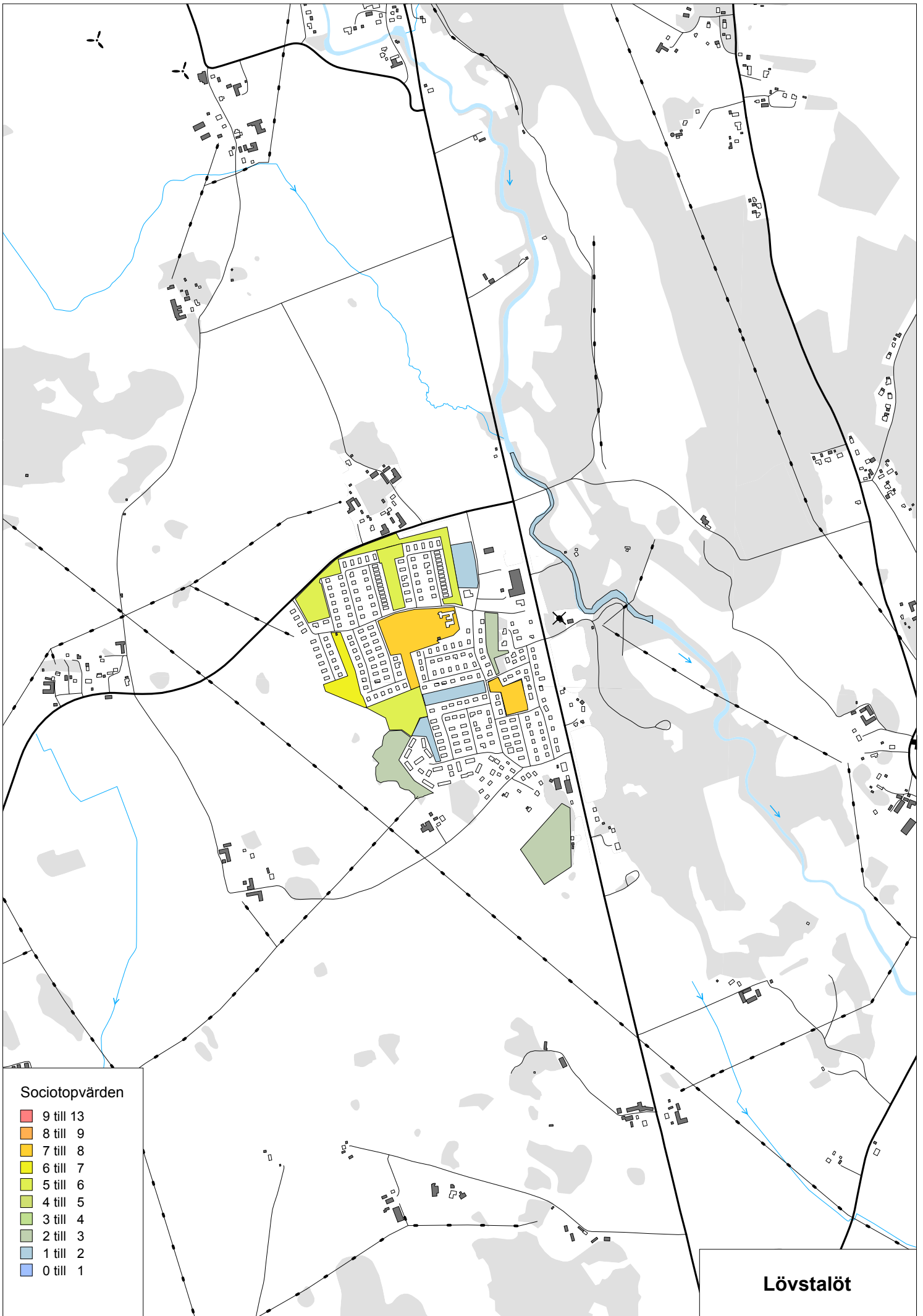
Gräsyterna känns välskötta. Den nyanlagda parkdelen mot bebyggelsen har anläggaren använt en dålig jord med mängder av ogräs. Man har också anlagt en större grusplan med plats för basket(!) och fotboll.

Brister – vilka åtgärder behöver vidtas?

- Den nyanlagda gräsytan måste bevakas så att ogräset inte tar över. Detta måste bevakas i samband med att kommunen tar över ett eventuellt skötselavtal.
- Ett naturligt centrum saknas, idag finns ingen naturlig mötesplats i form av en livsmedelsbutik eller liknande. Kan man på något sätt underlätta för att skapa en sådan mötesplats?

Styrkor – vilka befintliga tillgångar bör bevaras?

- På den östra sidan om väg 600 flyter Björklingeån. Den är idag otillgänglig – kan denna kvalitet lyftas fram och användas?
- Vid åsen finns även områden med kulturhistoriska värden såsom gamla hålvägar och en kungagrav. Området är vackert att promenera i, dessvärre är stora delar av åsen och den naturskröna omgivningen ”förstört” med ett grustag.
- Det verkar finnas ett intresse för MTB och motorkross, något som kan utvecklas?

SKYTTORP

Invånare: 664 (2005)

Area: 89 ha

Hur ser orten ut?

Skyttorp är en liten bruksort invid järnvägen men är numera framförallt en ”sovort”. Den består främst av villaområden som troligtvis är byggda på 70-80-talet, men även en del spridda villor. Orten saknar ett egentligen centrum men har en tågstation som trafikeras av Upptåget.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

Ytor som känns offentliga är skolområdet, lekplatserna och stationsområdet. I övrigt utgörs de offentliga ytorna i huvudsak av grönområden. Bostadsområdena är insprängda i befintlig natur vilket ger god närhet till grönska. Skogspartierna är däremot ganska små och upphuggna men norrut finns ett stort sammanhängande område. Det orten saknar är stora klippta gräsytor som kan användas till bollsport och liknande, idag ligger ytorna längs med vägar eller en bit bort från den tätare bebyggelsen.

Hur uppfattas generellt nivån på grönyterna? Skötsel, slitage etc.

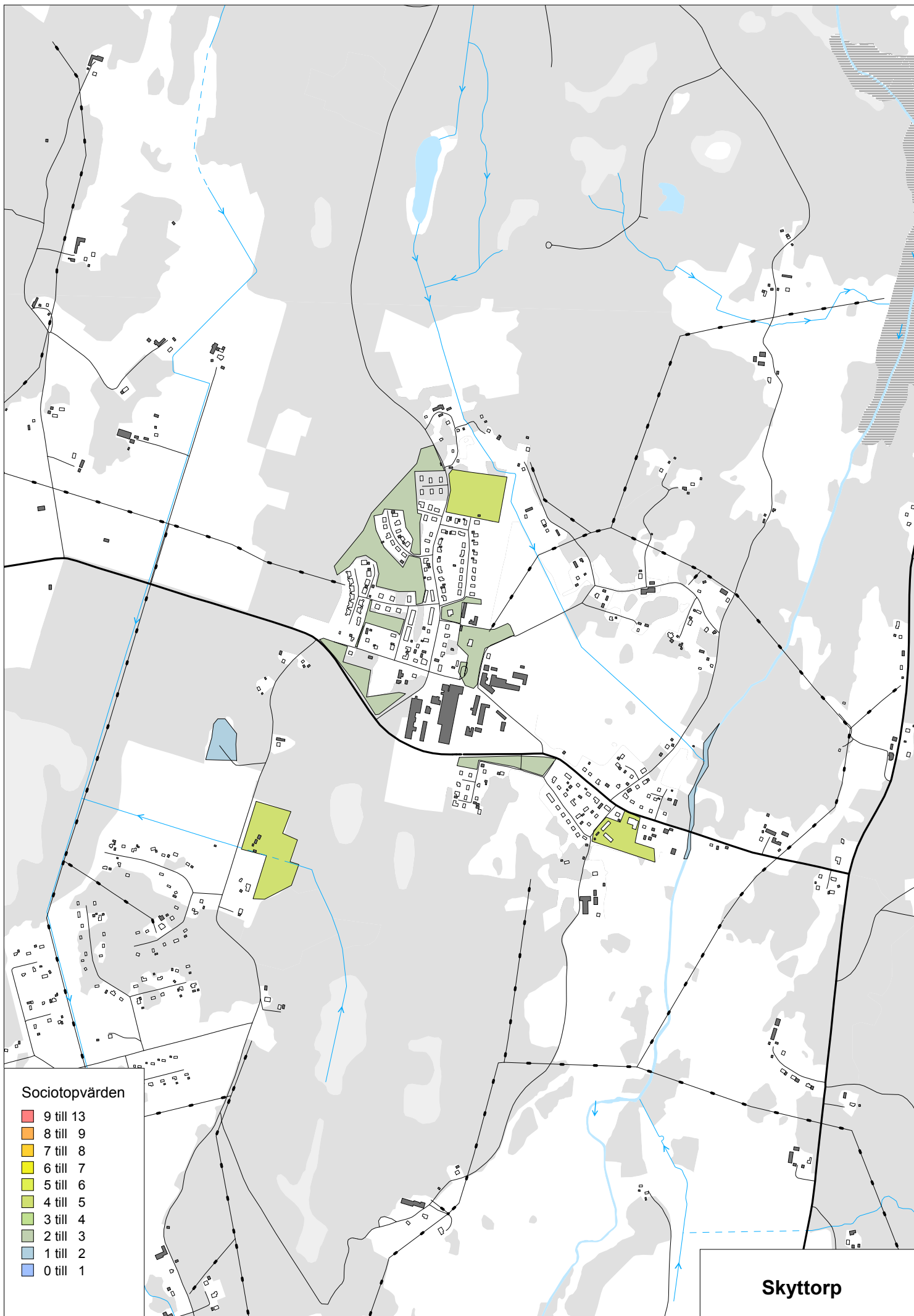
Bra, det finns inte så mycket att sköta.

Brister – vilka åtgärder behöver vidtas?

- Skyttorp saknar naturliga mötesplatser och målpunkter, upplevs idag som en ”sovort”.
- En upprustning av lekplatsen nära stationen (vid ”klubbis”) är en åtgärd av enklare karaktär som skulle ge stort resultat. På sikt kan området utökas med något för fler målgrupper.
- Då Skyttorp trafikeras av Upptåget borde det finnas intressen för att utvidga orten och i så fall göra stationsområdet mer attraktivt. Idag möts man av fula industrilokaler.
- Elljusspåret ligger en bit ifrån samhället och på andra sidan väg 290 – kan spåret göras mer tillgängligt?

Styrkor – vilka befintliga tillgångar bör bevaras?

- Tågstationen är en styrka och bör ses som ett utvecklingsområde
- Närheten till Fyrisån gör att vattenkontakt skulle kunna skapas. Badplats har funnits och använts, kan denna rustas upp och lyftas fram?

STORVRETA

Invånare: 6078 (2005)

Area: 287 ha

Hur ser orten ut?

Storvreta är Uppsalas största kransort. Orten är ganska tät/kompakt men har många gröna ytor som skiljer de olika villaområdena/gatorna åt. Det finns nära och bra tillgång till skog med strövområden, framförallt i Storskogen. Fyrisån flyter genom Storvretas västra delar och försåg tidigare orten med en badplats. Idag är vattnet dock inte godkänt som badvatten och bryggorna har tagits bort. Storvreta har, till skillnad från övriga kransorter, ett tydligt centrum med dagligvaruhandel och andra serviceinrättningar.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

Nästan alla offentliga ytor är grönområden. Det finns många mindre - mellanstora trädgångar sparade mellan villaområdena. I delarna direkt nordöst om stationen saknas större gräsytor. I de nordvästra delarna finns ett stort område med klippt gräs. I Storvreta centrum finns tre små parkdelar, alla med sittplatser, hårdgjorda ytor, gräs, buskar och träd. Tyvärr är sittmöblerna utsatta för förstörelse och är därför av skiftande kvalitet.

Hur uppfattas generellt nivån på grönytorna? Skötsel, slitage etc.

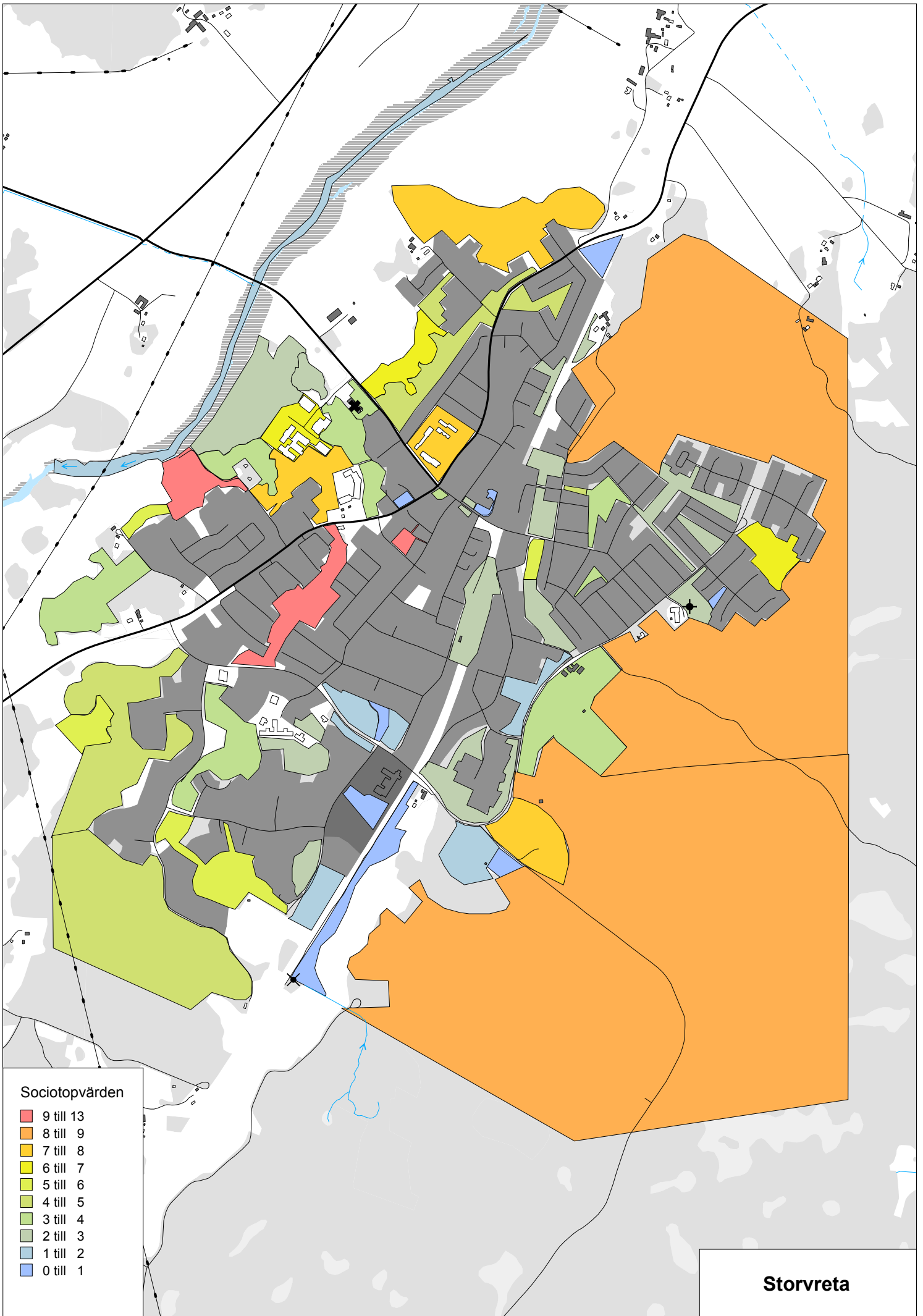
Skötselnivån känns god. Inga ytor upplevs dåligt skötta men vissa av lekplatserna är väldigt slitna.

Brister, vad kan förbättras?

- Området kring ån kan röjas upp och göras tillgängligt, ett GC-stråk längs ån skulle erbjuda naturnära rekreation.
- Lekplatserna behöver rustas upp
- Centrum saknar folkliv och behöver mer aktivitet.
- Förstörelse, kan de bakomliggande problemen lösas?

Styrkor, vad är bra tillgångar och bör bevaras?

- Tågstationen är en viktig knutpunkt.
- Närhet till rekreationsområden (Storskogen)
- Fyrisån och området kring den
- Det gröna skelett som finns i Storvreta utgör en viktig grund för grönstrukturen.

VATTHOLMA

Invånare: 1413 (2005)

Area: 114 ha

Hur ser orten ut?

Vattholma är ett gammalt brukssamhälle som ligger längs med Fyrisån och järnvägen. Samhället breder ut sig till öster om det gamla bruket, med "centrum" vid en matbutik och bibliotek. Bebyggelsen är i huvudsak villor och radhus från 70-90-talet. Orten trafikeras idag av Upptåget, vars station ligger i Vattholmas norra delar.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

De offentliga ytorna utgörs i huvudsak av klippta gräsytor och några mindre sparade skogsdungar. De klippta gräsytorerna utgör ett mellanrum mellan villorna och sammanlänkar bebyggelsen i de östra delarna. Återkommande är också anlagda "kullar" där det vintertid åks pulka.

Hur uppfattas generellt nivån på grönytorerna? Skötsel, slitage etc.

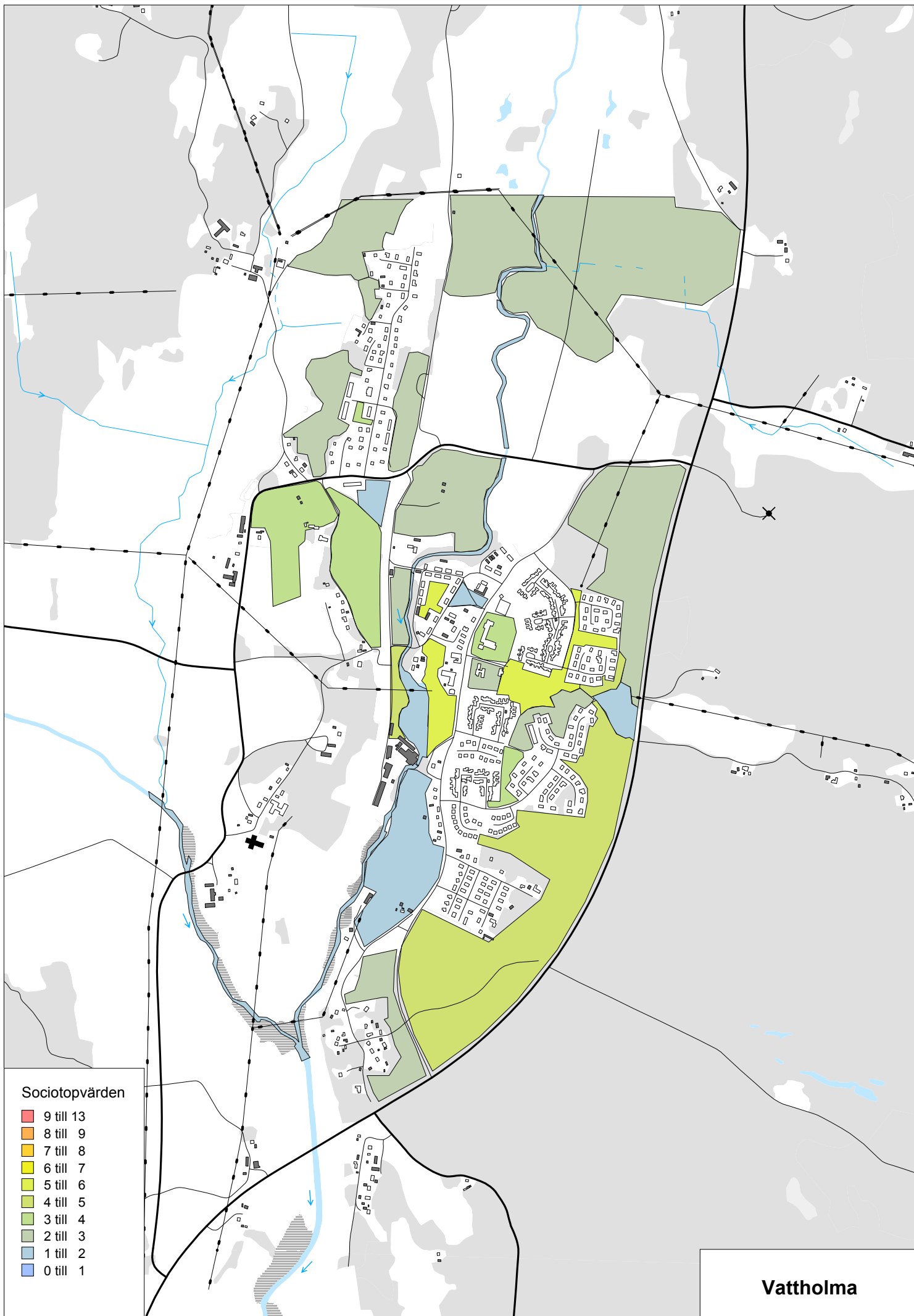
Vattholma upplevs välskött och inte särskilt slitet. Trots barnens lek på kullarna såg gräset vid tidpunkten för besöket ändå friskt ut.

Brister, vad kan förbättras?

- Grönytorerna upplevs lite enformiga med många klippta gräsytor.
- Centrum är dåligt definierat och saknar karaktär.
- Sittplatser saknas

Styrkor, vad är bra tillgångar och bör bevaras?

- Området kring fyrisån ner mot vattnet har kulturhistoriska värden såväl som vattenkontakt, kan detta utvecklas?
- Tågstationen erbjuder en snabb länk till de andra kransorterna såväl som Uppsala.

VÄNGE

Invånare: 1245 (2005)

Area: 78 ha

Hur ser orten ut?

Vänge ligger norr om väg 72. Orten består av villabebyggelse och radhus (70-90-tal) men har också ett nybyggt villaområde i de nordöstra delarna. Vänge saknar ett tydligt centrum, men området vid bensinstationen/näringsbutiken utgör idag en samlingspunkt. Orten är belägen på slätten och omges av åker åt norr, nordväst och söder. Åt öst finns ett större skogsområde med bland annat motionsspår.

Hur ser de offentliga ytorna ut? Är de i huvudsak grönområden eller av annan karaktär?

De offentliga ytorna består i de östra delarna till stor del av områden med skog. I de mittersta delarna finns en större öppen gräsyta längs med den lilla Vängeån som passerar genom orten. I de västligaste delarna mot stationen saknas skogsområden eller liknande.

Hur uppfattas generellt nivån på grönyterna? Skötsel, slitage etc.

Ytorna upplevs välskötta och väl använda.

Brister, vad kan förbättras?

- Centrumkänslan saknas
- Det finns få sittplatser där man kan umgås

Styrkor, vad är bra tillgångar och bör bevaras?

- De skogsområden som ligger insprängda i bebyggelsen är viktiga områden för naturlek och rekreation
- Den enda koppling till större skogsområden som finns är i öst, det är därför viktigt att bevara denna kontakt.
- Anslutningen till motionsspåret och skogsområdet i öst är viktiga entréer till skogen

